

GS-Voorstel

Besluitnummer

PZH-2023-845788077

DOS-2023-0007182

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde

Staten

16 januari 2024

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Vaststelling beleidsregels financiële zekerheidsstelling Omgevingswet

Advies

1. Vast te stellen de Beleidsregels financiële zekerheid Omgevingswet.
2. Te bepalen dat de Beleidsregels financiële zekerheid Omgevingswet bekendgemaakt worden in het Provinciaal Blad.
3. Vast te stellen de GS brief aan PS.
4. Vast te stellen de publiekssamenvatting over de Beleidsregels financiële zekerheid Omgevingswet.

Besluit GS

Vastgesteld met een machtiging voor de portefeuillehouder om een GS brief aan PS toe te voegen om PS ook te informeren.

Bijlagen

Beleidsregels financiële zekerheid Omgevingswet

1 Toelichting voor het College

Met het in werking treden van de Omgevingswet per 1 januari 2024 ontstaat er voor gemeenten en provincies een nieuwe bevoegdheid tot het van bedrijven (kunnen) eisen van een financiële zekerheidstelling. Deze is ingegeven door het feit dat in de huidige situatie bij faillissement van een bedrijf de overheid (en daarmee de samenleving) eventuele milieukosten voor haar eigen rekening moet nemen. In het wijzigingsbesluit is de 'moet-bepaling' voor het stellen van financiële zekerheid voor risicobedrijven en de 'kan-bepaling' voor afvalbedrijven vastgelegd.

Het bevoegd gezag kan in een omgevingsvergunning voorschriften opnemen die de vergunninghouder verplichten tot financiële zekerheidstelling (hierna: FiZe). Hiermee borgt het bevoegd gezag dat de vergunninghouder voldoende financiële middelen heeft om de vergunningvoorschriften na te komen of om eventuele aansprakelijkheid te kunnen afdekken. De regels daarover staan in afdeling 8.3 van het Omgevingsbesluit.

Bij de totstandkoming van de beleidsregels financiële zekerheidstelling hebben de BRZO-6 omgevingsdiensten, samen met de provincies, afgesteld dat er een pilotfase van twee jaren gaat lopen vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treedt. Dit betekent concreet dat in de jaren 2024 en 2025 de omgevingsdiensten gaan werken met het instrument, de uitvoering gaan monitoren en de werkbaarheid gaan evalueren.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW	: € 0,00
Programma	: Ambitie 7 - Gezond en veilig Zuid-Holland
Financiële risico's	: n.v.t.

Financiële zekerheid zal effect hebben op de werkplannen van de omgevingsdiensten. Voor de pilotfase heeft DCMR in de werkplannen 200 uur per vergunning opgenomen.

Juridisch kader

De wettelijke bepalingen geven heldere toetsingscriteria en de IPO-handreiking en de beleidsregels zijn wel helder opgezet, maar qua uitvoerbaarheid zijn er enkele onduidelijkheden. Met name om te beargumenteren wáárom aan een bepaald bedrijf financiële zekerheid wordt opgelegd. Om willekeur te voorkomen hebben enkele provincies de handen ineengeslagen om voor de 'kan- en moet-bepaling' concrete criteria in de beleidsregels op te nemen. Door het toepassen van gezamenlijk vastgestelde criteria wordt hiermee de uniformiteit en, uiteindelijk ook, de rechtszekerheid gewaarborgd.

Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin het wordt geplaatst en werken terug tot en met 1 januari 2024.

2 Voorafgaande besluitvorming

Het Omgevingsbesluit geeft in artikel 8.8 in algemene zin de criteria aan voor de 'kan' bepaling van artikel 8.5 Omgevingsbesluit die moeten worden beoordeeld bij de vraag of een financiële zekerheid zal worden opgelegd. Deze vertaling is ook gemaakt in de Beleidsregels financiële zekerheid Omgevingswet (hierna: beleidsregels). Daarbij is een zekere mate van vrijheid toegekend aan het bevoegd gezag om een zelfstandige afweging te maken bij de toepassing en beoordeling van de criteria. Vanuit de provincies als opdrachtgevers wordt het echter wenselijk geacht om zoveel mogelijk uniformiteit in de uitvoering van de regeling te hebben.

Vastgelegd is aan de hand van welke uitgangspunten uitvoering wordt gegeven aan financiële zekerheidstelling. De beleidsregels kunnen door de afzonderlijke provincies aangevuld worden met criteria op basis waarvan bepaald wordt aan welke bedrijven of bij welke activiteiten de verplichting tot het stellen van FiZe met voorrang moet worden opgelegd (prioritering). In de Bestuurlijke Advies Commissie Ruimte en Leefomgeving van september 2023 zijn de beleidsregels vastgesteld en afgesproken om deze door de twaalf colleges vast te laten stellen.

In de beleidsregels wordt in artikel 8 aangegeven waaraan wordt getoetst bij de FiZe criteria. Deze criteria worden echter niet door alle colleges op dezelfde manier ingevuld.

Onderstaand een overzicht waaruit blijkt dat (nog) niet alle provincies dezelfde invulling van de beleidsregels gaan hanteren.

Utrecht onderschrijft de activiteiten om tot een gelijk speelveld te komen. Het vaststellen van de beleidsregels alsmede de aanvulling van artikel 8 stellen zij voorlopig nog uit.

De drie noordelijke provincies Groningen, Friesland en Drenthe hebben zoals bekend eigen criteria geformuleerd voor artikel 8 en hier houden zij aan vast.

Vanuit Limburg hebben wij enkel een reactie gehad vanuit de Omgevingsdienst. Vooralnog interpreteren wij dit als een reactie vanuit de Provincie. Zij geven aan dat zij het nut van de beleidsregels over de gehele breedte niet zien.

Overijssel, Noord-Holland en Utrecht nemen hier nu geen standpunt over in. Zij zullen dit op een later moment verder met de Omgevingsdiensten bespreken.

Met Gelderland is het voorstel pas op een later moment gedeeld. Van hen verwachten we daarom nog een reactie.

Zoals bekend zullen de provincies Flevoland, Zuid-Holland, Noord-Brabant en Zeeland het voorliggende voorstel aanbieden aan GS en hen adviseren om de beleidsregels inclusief de aanvulling van artikel 8 vast te stellen.

3 Proces

Na de pilotfase worden de gehanteerde criteria geëvalueerd. Daarbij wordt gekeken of de praktijkervaringen van twee jaren na de inwerkingtreding van de Omgevingswet en het instrument FiZe (pilotfase) aanleiding geven om de 'reguliere' criteria (van paragraaf 2 beleidsregels) aan te scherpen of te herzien. Na deze pilotfase zullen dan ook de beleidsregels, met de eventuele wijzigingen, opnieuw moeten worden voorgelegd aan het college voor vaststelling waarbij in ieder geval het artikel over de pilotfase verwijderd dient te worden.

4 Participatie en rolneming

Interprovinciaal Overleg (hierna: IPO) heeft de voorbereidingen gedaan voor onder andere de beleidsregels, maar de voorbereiding was vooral met Brzo (Besluit risico's zware ongevallen) bedrijven. Nu er niet alleen een 'moet-bepaling' voor de Brzo bedrijven is maar óók een 'kan-bepaling' voor een aantal niet-Brzo bedrijven (denk aan afvalbedrijven) heeft dit ook gevolgen voor de niet-BRZO omgevingsdiensten. In de BAC van juni 2023 hebben de gedeputeerden wel aangegeven dat zij graag meer duidelijkheid en een level playing field voor de uitvoering bij Brzo bedrijven en niet-Brzo bedrijven willen.

5 Communicatiestrategie

Deze beleidsregels worden gedeeld met de Omgevingsdiensten en worden geplaatst op de provinciale website. Deze beleidsregels treden in werking met ingang van de eerste dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin het wordt geplaatst en werken terug tot en met 1 januari 2024.